

دیپلماسی تنها راه حل موضوع هسته‌ای ایران

جنبش غیرمتعهدها (نم) با صدور بیانیه‌ای درباره اجرای موافقتنامه‌های پادمان معاهده عدم اشاعه هسته‌ای ...

در بیانیه #171؛ نم «در شورای حکام تاکید شد: دیپلماسی تنها راه حل موضوع هسته‌ای ایران جام جم آنلاین: جنبش غیرمتعهدها (نم) با صدور بیانیه‌ای درباره اجرای موافقتنامه‌های پادمان معاهده عدم اشاعه هسته‌ای (NPT) و قطعنامه‌های ذی‌ربط شورای امنیت در جمهوری اسلامی ایران در نشست شورای حکام آژانس بین‌المللی انرژی اتمی تاکید کرد که دیپلماسی و گفت‌وگو را تنها راه حل بلند مدت موضوع هسته‌ای ایران می‌داند. جنبش غیرمتعهدها در این بیانیه که در ۲۷ آبان ماه ۱۳۹۰ مطابق با ۱۸ نوامبر ۲۰۱۱ منتشر شد، همچنین نارضایتی و نگرانی عمیق خود را نسبت به تحویل‌گزینشی گزارش مدیرکل و یا بخش‌هایی از آن، به برخی از کشورهای عضو قبل از توزیع رسمی آن بین تمامی کشورهای عضو ابراز کرده و آن را مغایر اصل برابری حمایت کشورها دانسته است.

در این بیانیه آمده است:

#171؛ آقاي رييس

۱- جنبش غیرمتعهدها مایل است مراتب تشکر خود را از آقای یوکیا آمانو مدیرکل آژانس بین‌المللی انرژی اتمی به خاطر گزارش وی در خصوص اجرای موافقتنامه پادمان در جمهوری اسلامی ایران مندرج در سند ۲۰۱۱ / ۶۵ / GOV ابراز نماید.

۲- در عین حال جنبش غیرمتعهدها مایل است بر اهمیت انتشار به موقع گزارشات مدیرکل مجدداً تاکید کند. انتشار دیر هنگام گزارشات باعث می‌گردد کشورهای عضو ناگزیر شوند با ضیق وقت خود را برای نشست شورای حکام آماده نمایند.

۳- قبل از بیان نقطه نظراتش درخصوص گزارش مدیرکل، جنبش غیرمتعهدها مایل است مواضع اصولی خود را درباره این موضوع مورد تاکید قرار دهد:

الف. جنبش غیرمتعهدها برحق اولیه و غیرقابل انکار کلیه کشورها برای توسعه، تحقیق، تولید و استفاده از انرژی اتمی برای مقاصد صلح‌آمیز، بدون هرگونه تبعیض و منطبق با تعهدات قانونی مترتب، تاکید می‌نماید؛ بنابراین، هیچ موردی نباید به گونه‌ای تفسیر شود که منجر به ایجاد ممنوعیت یا محدودیت حقوق کشورها در توسعه انرژی اتمی برای مقاصد صلح‌آمیز شود. انتخاب‌ها و تصمیمات کشورها، شامل موارد (مربوط به) جمهوری اسلامی ایران، در زمینه استفاده‌های صلح‌آمیز از فن‌آوری هسته‌ای و سیاست‌های چرخه سوخت می‌بایست محترم شمرده شوند.

ب. جنبش غیرمتعهدها، آژانس بین‌المللی انرژی اتمی را به عنوان تنها مرجع ذیصلاح برای راستی‌آزمایی تعهدات پادمانی مترتب بر اعضا مورد شناسایی قرار داده و تاکید می‌نماید که هیچ فشار یا مداخله غیرمقتضی در فعالیتهای آژانس به ویژه در فرآیند راستی‌آزمایی که می‌تواند کارایی و اعتبار آژانس را به مخاطره اندازد، نمی‌بایستی وجود داشته باشد.

پ. جنبش غیرمتعهدها بر تفاوت بنیادین میان وظایف قانونی کشورها وفق موافقتنامه‌های پادمان مربوط به آن‌ها با هرگونه اقدامات اعتمادساز که به طور داوطلبانه اتخاذ می‌گردند و این‌که این امر موجب تعهدات قانونی پادمانی نمی‌گردد تاکید می‌نماید.

ت. جنبش غیرمتعهدها تاسیس منطقه عاری از سلاح هسته ای (NWFZ) در منطقه خاورمیانه را به عنوان گامی مثبت در راه نائل شدن به هدف خلع سلاح هسته‌ای جهانی مورد توجه قرار داده و مراتب حمایت خود از تاسیس چنین منطقه‌ای مطابق با قطعنامه‌های مربوطه مجمع عمومی و شورای امنیت را تکرار می‌کند.

ث. جنبش غیرمتعهدها مصونیت فعالیت‌های هسته‌ای صلح‌آمیز را مورد تایید مجدد قرار داده و تاکید می‌نماید هرگونه حمله یا تهدید به حمله بر علیه تاسیسات هسته‌ای صلح‌آمیز اعم از در حال فعالیت یا در حال ساخت که بشريت و محیط زیست را در معرض خطر جدی قرار داده و نقض عمده حقوق بین‌الملل، اصول و اهداف منشور ملل متحد و آئین‌نامه آژانس بین‌المللی انرژی اتمی محسوب می‌شود، تاکید می‌نماید. جنبش غیرمتعهدها نیاز به تدوین سند مذاکراتی چندجانبه جامع برای اعلام ممنوعیت حملات یا تهدید به حملات بر تاسیسات هسته‌ای مختص استفاده‌های صلح‌آمیز از انرژی هسته‌ای را تصدیق می‌نماید.

ج. جنبش غیرمتعهدها قویاً معتقد است که کلیه پادمان‌ها و موضوعات راستی‌آزمایی من‌جمله موارد مربوط به ایران می‌بایست در چارچوب آژانس بین‌المللی انرژی اتمی و بر اساس مبانی حقوقی و فنی حل و فصل گردد. علاوه بر آن جنبش غیرمتعهدها تأکید دارد که آژانس می‌بایست به کار خود برای حل موضوع هسته‌ای ایران در چارچوب اختیاراتش ذیل اساسنامه آژانس ادامه دهد.

چ. غیرمتعهدها تأکید می‌نماید که دیپلماسی و گفت‌وگو از طریق صلح‌آمیز و همچنین مذاکرات محتوایی بدون پیش شرط بین طرف‌های ذیربط می‌بایستی به عنوان تنها روش‌هایی که از طریق آن‌ها یک راه حل فراگیر و پایدار برای موضوع هسته‌ای ایران قابل دستیابی است، باقی بماند.

۴. جنبش غیرمتعهدها تأکید می‌کند که موضوع عدم اشاعه بایستی از طریق ابزارهای سیاسی و دیپلماتیک حل و فصل گردد و اقدامات و ابتکاراتی که در این رابطه اتخاذ می‌گردند بایستی در چهار چوب حقوق بین‌الملل، کنوانسیون‌های ذیربط و منشور سازمان ملل باشند.

۵. جنبش غیرمتعهدها ملاحظه می‌نماید که مدیرکل بار دیگر بیان داشته که آژانس قادر بوده است به راستی‌آزمایی عدم انحراف مواد هسته‌ای اظهار شده در ایران در تاسیسات هسته‌ای و مکان‌های خارج از این تاسیسات که مواد هسته‌ای به طور عرفی استفاده می‌شود (LOFS) همان‌گونه که توسط ایران ذیل موافقتنامه پادمان‌هایش اعلام شده، ادامه دهد.

۶. جنبش غیرمتعهدها از تمایزی که مدیرکل بین تعهدات ایران ذیل موافقتنامه‌های پادمان و سایر درخواست‌ها توسط شورای امنیت سازمان ملل استقبال می‌کند. در این رابطه جنبش غیرمتعهدها ملاحظه می‌نماید که مدیرکل در گزارشش اظهار داشته که «؛ایران شماری از تعهداتش برخاسته از مقررات مربوطه قطعنامه‌های شورای امنیت سازمان ملل را اجرا نمی‌کند».

جنبش غیرمتعهدها یادآوری می‌کند که مدیرکل قبلاً اظهارات ایران را گزارش کرده مبنی بر این‌که برخی از درخواست‌های آژانس «؛هیچ مبنای قانونی ندارند؛ زیرا آن‌ها در چهارچوب موافقتنامه پادمان قرار نمی‌گیرند» اظهاراتی که توسط ایران نیز در سند INF/CIRC ۸۱۰/۱ تشریح شده‌اند. جنبش غیرمتعهدها ایران را ترغیب می‌کند به منظور فراهم آوردن اطمینان‌های معتبر مبنی بر فقدان مواد و فعالیت‌های هسته‌ای اعلام نشده در ایران مطابق با حقوق بین‌الملل، همکاری‌ش با آژانس را تقویت کند.

۷. جنبش غیرمتعهدها دبیرخانه را ترغیب می‌کند همچنان از درج جزئیات فنی گسترده در رابطه با اطلاعات حساس در گزارش مدیرکل خودداری کند.

۸. غیرمتعهدها از همکاری مستمر بین آژانس و ایران همان‌گونه که در آخرین گزارش مدیرکل ذکر شده استقبال نموده و در این رابطه موارد زیر را متذکر می‌شود:

الف. ایران ذیل موافقتنامه پادمان‌هایش، ۱۵ تاسیسات هسته‌ای و ۹ LOFS را به آژانس اعلام کرده و آژانس همچنان عدم انحراف مواد هسته‌ای اعلام شده در این تاسیسات و LOFS را تحت راستی‌آزمایی دارد.

ب. فعالیت‌های تولید مواد هسته‌ای، خصوصاً مواردی که به غنی‌سازی مربوط می‌شود همچنان تحت اقدامات کنترلی و نظارتی آژانس قرار داشته، و تاکنون کارخانه غنی‌سازی سوخت FEP در نطنز و کارخانه نیمه صنعتی غنی‌سازی سوخت (PFEP) همان‌طور که اعلام شده‌اند مشغول فعالیت هستند.

پ. آژانس تأیید نموده است که کارخانه غنی‌سازی سوخت فوردو (FFEP) با اطلاعات طراحی ارائه شده از سوی ایران مطابقت داشت و تاسیسات در مرحله پیشرفته ساخت قرار دارد و ایران و آژانس در مورد یک رویکرد پادمانی برای این کارخانه موافقت کرده‌اند. نتایج نمونه‌برداری‌های انجام شده در این کارخانه تا ۲۷ آوریل ۲۰۱۱ حاکی از وجود اورانیوم غنی شده نمی‌باشد.

ت. آژانس به نظارت بر استفاده و ساخت سلول‌های داغ در تاسیسات هسته‌ای مربوطه در ایران ادامه داده و تأیید می‌نماید که ایران فعالیت‌های بازفرآوری در هیچیک از تاسیسات اعلامی ذیل موافقتنامه پادمان‌های ایران انجام نداده است.

ث. ایران امکان دسترسی آژانس به رآکتور آب سنگین را در اراک (IR-40) فراهم ساخت و آژانس توانسته راستی‌آزمایی اطلاعات طراحی را انجام دهد. آژانس تأیید نمود که احداث تاسیسات در حال انجام است و تبادل کننده‌های خنک کننده گرما نصب شده‌اند. طبق اظهارات ایران، پیش‌بینی می‌شود عملیات رآکتور IR-40 تا پایان سال ۲۰۱۳ آغاز گردد.

- ج. آژانس همچنین یک بازرسی و راستی‌آزمایی اطلاعات طراحی را در کارخانه تولید سوخت (FMP) انجام داده و تایید نموده که ایران بخشی از تجهیزات برای تولید سوخت راکتور تحقیقاتی تهران را نصب کرده است.
۹. جنبش غیرمتعهدها درخواست‌های دبیرخانه برای اطلاعات بیشتر در رابطه با طراحی و زمان‌بندی ساخت تاسیسات هسته‌ای جدید را مورد توجه قرار داده و همچنان ایران را به ارائه اطلاعات طراحی به آژانس درباره تاسیسات هسته‌ای‌اش مطابق با موافقتنامه پادمان جامع این کشور ترغیب می‌نماید.
۱۰. جنبش غیرمتعهدها توجه می‌نماید که مدیرکل در گزارش خود متذکر شده که موضعش مبنی بر نیاز به برداشتن گام‌هایی (از سوی ایران) به سوی اجرای کامل موافقتنامه پادمان و سایر تعهداتش به منظور ایجاد اعتماد بین‌المللی به ماهیت صرفاً صلح‌آمیز برنامه هسته‌ی‌اش، را برای ایران تکرار کرده است.
- جنبش غیرمتعهدها یادآور می‌شود که ایران با ارسال دعوتنامه‌ای برای معاون مدیرکل در امور پادمان‌ها، جهت بازدید از تاسیسات هسته‌ی ایران به این موضع مدیرکل پاسخ داده و این‌که در جریان این دیدار، ابعاد نظامی احتمالی برنامه هسته‌ای ایران مورد بحث قرار گرفته است. جنبش غیرمتعهدها استقبال می‌کند از چنین دعوت‌هایی، و نیز از این‌که ایران به عنوان یک اقدام اعتمادساز، دسترسی آژانس را فراهم کرده به:
- الف. تاسیساتی که در آن‌جا تحقیقات و توسعه در مورد سانتریفیوژهای پیشرفته انجام می‌گیرد و نیز اطلاعات وسیعی در خصوص کار تحقیق و توسعه پیرامون سانتریفیوژهای پیشرفته.
- ب. کارخانه تولید آب سنگین برای نخستین بار از سال ۲۰۰۵ تاکنون یعنی زمانی که آژانس ملاحظه کرد که این کارخانه مشغول فعالیت است.
۱۱. ضمن توجه به نگرانی مدیرکل نسبت به ابعاد نظامی احتمالی برنامه هسته‌ی ایران همچنین توجه دارد که ایران هنوز اسناد مربوط به مطالعات ادعایی را دریافت نداشته است. در این چهار چوب جنبش غیرمتعهدها از درخواست‌های پیشین مدیرکل خطاب به آن دسته از اعضای که اطلاعاتی را در ارتباط با ۱۷۱# مطالعات ادعایی» به دبیرخانه ارائه کرده‌اند، برای موافقت با این‌که آژانس تمامی اسناد مربوطه را با ایران ارائه نماید، کاملاً حمایت می‌نماید. جنبش غیرمتعهدها یکبار دیگر نگرانی‌های خود را نسبت به ایجاد موانع در این خصوص که فرآیند راستی‌آزمایی آژانس را با مانع مواجه می‌سازد، ابراز می‌دارد. جنبش غیرمتعهدها در این رابطه، خاطرنشان می‌سازد که مدیرکل قبلاً طی سند GOV/۲۰۰۹/۵۵ گزارش نموده:
- الف. آژانس به طور مستقل ابزارهای محدودی را برای اثبات صحت مدارک ارائه شده که اساس مطالعات ادعایی را تشکیل می‌دهند در اختیار دارد.
- ب. محدودیت‌های اعمال شده از سوی برخی اعضا در قبال در اختیار گذاشتن اطلاعات به ایران، انجام مذاکرات مشروح را با ایران در این خصوص برای آژانس مشکل‌تر می‌سازد.
۱۲. در پرتو موانع فوق‌الذکر، جنبش غیرمتعهدها خواستار توضیحات بیشتر می‌باشد در مورد متدولوژی که آژانس برای رسیدن به ارزیابی‌اش مندرج در بند ۴۲ گزارش به کار گرفته است.
۱۳. جنبش غیرمتعهدها از اراده ایران برای رفع ابهامات، اگر ابهامی وجود داشته باشد، و نیز از پیشنهادش برای این‌که معاون مدیرکل در امور پادمان باید برای بحث به منظور حل موضوعات به ایران سفر کند استقبال می‌کند. جنبش غیرمتعهدها به پاسخ مدیرکل مبنی بر آمادگی برای اعزام معاون مدیرکل در امور پادمان جهت بحث پیرامون موضوعات مطروحه در گزارشش به شورای حکام توجه می‌نماید. در این چهار چوب جنبش غیرمتعهدها از تداوم گفت‌وگوی مثبت بین ایران و آژانس استقبال می‌نماید.
۱۴. جنبش غیرمتعهدها خواستار توضیحات از آژانس در مورد عدم درج اظهارات ایران در رابطه با تمامی اطلاعات جدید در این گزارش، قبل از انتشار رسمی آن می‌باشد.
۱۵. با مد نظر قرار دادن مسوولیت آژانس در حفاظت از اطلاعات محرمانه پادمان‌ها، جنبش غیرمتعهدها به واسطه تکرار نشت چنین اطلاعاتی همچنان نگران است که در فقدان اقدامات کافی تصحیحی از سوی آژانس، اعتبار نظام آژانس برای حفاظت از اطلاعات محرمانه پادمان‌ها زیر سوال می‌رود.

۱۶. جنبش غیرمتعهد‌ها از تصمیم ایران برای ادامه همکاری با آژانس استقبال می‌کند و کماکان منتظر است که اجرای پادمان در ایران به صورت معمول به انجام برسد. در این چهار چوب، جنبش غیرمتعهد‌ها، آژانس و ایران را تشویق می‌کند به منظور فراهم نمودن روشنگری در خصوص موضوعات شناسایی شده در گزارش و با نظر حل و فصل سریع این موضوعات مطابق برنامه عمل #171; تفاهم نامه جمهوری اسلامی ایران و آژانس در خصوص مدالیتی حل و فصل موضوعات باقی مانده» (INF/CIRC /I)، به فوریت به گفت‌وگوی محتوایی خود ادامه دهند.

۱۷. جنبش غیرمتعهد‌ها موضع اصولی خود را مبنی بر این که دیپلماسی و گفت‌وگو تنها راه برای حل بلند مدت موضوع هسته‌ای ایران می‌باشند، تصریح می‌نماید جنبش غیرمتعهد‌ها بدین منظور همه کشورهای عضو را نسبت به مشارکت مثبت، تشویق می‌نماید.

۱۸. قبل از خاتمه، جنبش غیرمتعهد‌ها مایل است نارضایتی و نگرانی عمیق خود را نسبت به تحویل گزینشی گزارش مدیرکل و یا بخش‌هایی از آن، به برخی از کشورهای عضو قبل از توزیع رسمی آن بین تمامی کشورهای عضو ابراز دارد. این امر مغایر اصل برابری حمایت کشورهای است که در اساسنامه آژانس ملحوظ شده و نباید در آینده تکرار شود. «(ایسنا)